

Oppsummert rapport om brukermedvirkning i Alrek

Oppsummering av viktigste funn og anbefalinger beskrevet i
Arbeidsgruppene for brukermedvirkning i Alrek sin rapport

Utfordringer og behov

Oppsummering av dagens situasjon, utfordringer og behov,
basert på et bredt innsiktsarbeid gjennom i 2023

Beskrivelse av dagens situasjon

Et nettverk er under oppbygging i Alrek gjennom prosjekt- og gruppearbeidet i 2022 og 2023.

Andre tverrfaglige nasjonale sentre på brukermedvirkning som går på tvers av tjenester*, forskning og innovasjon, er ikke identifisert.

Det er bred interesse for et fellesskap rundt brukermedvirkning i tjenesteutvikling*, forskning og innovasjon i Alrek Helseklynge.

Partnerne i Alrek jobber med brukermedvirkning med ulik grad av systematikk og ulike rammebetingelser og rettigheter.

Det er potensial for å dele kompetanse og ressurser for å jobbe mer bærekraftig i Alrek.

Enkelte partnerne har investert mye i å utvikle kompetanse og ressurser, og det er stor variasjon i hva hver partner har å dele.

Mange har etterspurt å ikke forlate ønsket om et fremtidig ressurs- og kompetansesenter.

Beskrivelse av dagens utfordringer

Et omfattende lovverk for brukermedvirkning, med varierende forståelse og praksis.

Forståelse for begreper, roller, oppgaver og ansvar varierer både blant brukermedvirkere og de som involverer brukere, og gir dårlige erfaringer med brukermedvirkning.

Det er ressurskrevende å drive med rekruttering av brukermedvirkere med relevant erfaringskompetanse.

Etterspørselen etter brukermedvirkere øker i takt med krav fra styresmakter og finansieringskilder.

Det mangler forutsigbare rammebetingelser, inkl. rutiner for kontrakt, honorar og universell utforming, særlig i kommunene og innen forskning.

Kompetanse, ressurser, informasjon og kurs ligger på ulike steder med ulike målgrupper, og det er vanskelig å orientere seg.

Det er utfordrende å få til god brukermedvirkning i utvikling av samhandling mellom tjenestenivå og institusjoner, med dagens organisering av brukermedvirkning i kommuner og sykehus.

Behov for å samarbeide om kompetanse og metodeutvikling

Det er identifisert behov for å samarbeide om:

Forståelse og praktisering av lovverk.

Å bygge kompetanse blant ansatte og ledere som fremmer reell brukermedvirkning, på en bærekraftig og samfunnsøkonomisk smart måte.

Å utvikle og fremme gode metoder, modeller og teorier for brukermedvirkning i forskning, og på tjeneste*- og systemnivå.

Å få brukermedvirkning inn i relevante bachelor- og masterprogrammer, forskerskoler og videre- og etterutdanninger.

Å utvikle, dele og gjenbruke undervisningsressurser, kurs, e-læringskurs, seminarer og workshops, inkl. opplæring av brukermedvirkere og ansatte.

Å identifisere og kontinuerlig oppdatere tilgjengelige ressurser i klyngen, og åpne ressurser utenfor klyngen.

Å identifisere mangler i eksisterende kunnskap, undervisning og praksis, og samarbeide om å imøtekomme mangler og fylle kunnskapshull.

Behov for samarbeid om forskning

Det er identifisert behov for å samarbeid om:

Å forstå politiske, regulatoriske og finansielle forventninger og vilkår for brukermedvirkning i forskning.

Å samle ressurser, metoder og kilder til kunnskap for å utvikle "beste praksis" i brukermedvirkning.

Å forske på virkninger av brukermedvirkning på kvalitet og relevans i forskning, tjenesteutvikling og innovasjon.

Å utvikle og ta i bruk "state-of-the-science" kunnskap om å forske sammen (brukermedvirkere, forskere, praktikere) gjennom hele forskningsprosessen.

Å skape felles arenaer for å dele og diskutere erfaringer, utfordringer og ulike grader og typer av brukermedvirkning, i ulike typer forskning og kontekster.

Å spre og bygge kunnskap om ulike tilnærminger og påvirkningen av den konteksten forskningen inngår i, og det relasjonelle arbeidet som kreves mellom forsker og brukermedvirker.

Behov for å samordne kurs, metoder, rekruttering og annet

Det er identifisert behov for å samordne:

Brukerrepresentantenes rettigheter og arbeidsvilkår, inkludert lik honorering uavhengig av om det er kommune, sykehus, forskning eller utdanning.

Opplæring av beslutningstakere, ledere, forskere, helsepersonell, rådgivere, brukerrepresentanter og studenter.

Oversikt over ressurspersoner med spisskompetanse knyttet til feltet, og som er villig til å la seg kontakte/dele hvordan en slik oversikt kan bygges opp internt i organisasjonene.

Rekruttering av brukermedvirkere mellom partnere der det er mulig og nyttig, og dele hvordan en kan gå frem for å rekruttere brukermedvirkere.

Oversikt over relevante kurs, seminarer, fagsamlinger og konferanser som er åpne for ansatte, brukermedvirkere og studenter tilknyttet Alrek.

Et fellesskap rundt brukermedvirkning på tvers av klyngen og eksterne fagmiljøer og et sted å søke rådgivning og veiledning, samt administrativ bistand for brukermedvirkere.

Vurderinger og anbefalinger

Arbeidsgruppens vurdering av å etablere et Ressurs- og kompetansesenter for brukermedvirkning - og anbefaling til Styringsgruppen

Vurdering: Bør klyngen gå videre med et senter for bruker- medvirkning?

Vurdering basert på innsikt og tilbakemelding fra Styringsgruppen:

Identifiserte behov, og mål om å øke kompetanse og benyttelse av brukermedvirkning, vurderes å kunne imøtekommes av et ressurs- og kompetansesenter for brukermedvirkning.

Et senter som spenner over brukermedvirkning i forskning, tjenesteutvikling og innovasjon, vil være unikt i nasjonal kontekst.

Det krever god forankring og minimum én ansatt for å få et slikt senter i virke. Partnerne i Alrek har ikke finansiering til å etablere et senter per dags dato.

Arbeidsgruppen vurderer at Alrek bør jobbe for å få best nytte av eksisterende kompetanse og ressurser, gjennom koordinert deling og samarbeid.

Det anbefales å etablere en faggruppe for å:

Arbeidsgruppens anbefaling

Fremme samarbeid for å utvikle innovative tilnærminger til brukermedvirkning i forskning, tjenesteutvikling og innovasjon.

Fremme en delingskultur i Alrek.

Fremme brukermedvirkeres arbeidsvilkår og universell utforming.

Bidra og ta initiativ til utvikling av kurs, workshops, seminarer og undervisning..

Opprette en ressursbank (nettside med oversikt over ressurspersoner i Alrek, metoder, teorier, kurs, åpne undervisningsressurser m.m.).

Faggruppen forventes å være en støttespiller og samarbeide med Brukerpanel og Studentpanel.